

Η ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ *

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Υπό Γ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Πρὶν ἢ προσῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὸ ἔτος 1950 καί, ἐν γενικωτάταις γραμματαῖς, εἰς ἀπολογισμὸν τῆς δράσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐξαετίαν, καθ' ἣν ἡ παρούσα Διοίκησις εἶχε τὴν τιμὴν νὰ προστάται τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ σὰς δώσωμεν μίαν συνοπτικὴν εἰκόνα τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος θέσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐν τῷ πλαίσιῳ τῶν σημειωθείσων διεθνῶν ἐξελίξεων.

Ι. Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τὸ ἔτος, τοῦ ὁποῦ ἐπιχειροῦμεν σήμερον τὴν ἀνασκόπησιν, ὑπῆρξε κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν πενταετίαν τὸ ἔτος τῶν πλέον ἀποτόμων ἐναλλαγῶν, συνεπείᾳ διεθνῶν γεγονότων, τὰ ὅποια μετέβαλον οὐσιωδῶς τὰ δεδομένα τῆς οἰκονομικῆς τῆς Χώρας δραστηριότητος καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀναπτυχθείσης δράσεως τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς.

Ἦρχισε πράγματι τοῦτο μὲ τόνωσιν τῶν συμπτωμάτων τῆς γενικωτέρας ἐκείνης δειλιώσεως τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἣτις εἶχεν ἤδη σημειωθῆ κατὰ τὸ τελευταῖον τμήμα τοῦ 1949. Τὰ πληθωρικὰ φαινόμενα, ἅτινα κατέτρυγον τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, ἤρχισαν ὅπως ὅποτε συγκρατούμενα καὶ μονιμωτέρα πῶς νομισματικὴ τάξις ἤρχισεν ἀποκαθισταμένη. Χαρακτηριστικὸν τῆς μεταβολῆς ταύτης δείγμα ἀπετέλει τὸ γεγονός, ὅτι, παρὰ τὴν συνεχῆ

* Ἡ ὡς ἄνω ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐγένετο ὑπὸ τοῦ πρώην διοικητοῦ κ. Γ. Πεσμαζόγλου ἐν τῇ τακτικῇ συνελεύσει τῶν μετόχων τὴν 8ην Μαρτίου ἐ. ε.

καὶ πολλάκις ἔντονον αὐξήσιν τῆς κυκλοφορίας καὶ παρὰ τὸ γεγονός τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1949 αἱ τιμαὶ ἐλάχιστα μετακινήθησαν.

Αἱ γενικώτεραι εὐτυχεῖς συνέπειαι ἐκ τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως ὑπῆρξαν πολυκαὶ θεβαίως. Αἱ κυριώτεραι ὁμῶς ἀναφέρονται εἰς τὴν βελτιώσιν τῆς εἰς μέσα πληρωμῆς ἀπορροφητικότητος τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν βαθμιαίαν ἀνάκτησιν τῆς ἐμπιστοσύνης ἐπὶ τὸ ἔθνικόν νόμισμα. (Ὅτω, κατέστη ἀκίνδυνος ἡ αὐξήσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ ἐτονώθη ἡ διέθεσις πρὸς φυσιολογικὴν ἀποταμίευσιν, ἐκδηλωθεῖσα διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ χαρτονομίσματος.

Ὅλα, ἐξ ἄλλου, τὰ εὐνοϊκὰ ταῦτα συμπτώματα ἐδημιούργουν μίαν αἰσιόδοξον ἀτιμώσφαιραν, ἐντὸς τῆς ὁποίας παρατηρεῖτο αὐξοῦσα ἀναλογία τῶν πρὸς δημοσυρμικὰς καὶ ἀποδοτικὰς ἐπενδύσεις διοχετευομένων κεφαλαίων πάσης προελεύσεως. Ἡ τοιαύτη δὲ μεταβολὴ διεφαίνεται εἰς τὸν κατατεθέντα εἰς τὴν Βουλὴν προϋπολογισμὸν 1950—1951, ὅστις ἀφῆγε διὰ δαπάνας ἀνασυγκροτήσεως ποσὸν 940 δισεκατομμ. ἐπὶ πλέον τοῦ διατεθέντος κατὰ τὴν προηγουμένην χρῆσιν. Ἐγενήθη οὕτως ἡ ἐλπίς τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως ἀπὸ τὸν οἰκισμὸν καὶ τὰ συγκοινωνιακὰ ἔργα εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πηγῶν ἐνεργείας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λοιπῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων καὶ ἰδίᾳ τῆς βιομηχανίας, δι' ἣν προεβλέποντο δαπάναι ἀντιστοιχοῦσαι εἰς τὰ 27,2 % τοῦ ὅλου προγράμματος.

1. Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ

Ὁ πόλεμος τῆς Κορέας ὑπέσκαψε τὰς εὐτυχεῖς πραγματοποιήσεις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους. Τὸ γενικώτερον διεθνὲς οἰκονομικὸν πλαίσιον, τὸ ὅποιον διεμορφώθη ἐντεῦθεν, παρουσιάζει σειρὰν δυσμενῶν περιστατικῶν, ἐξ ὧν τὰ ἀσκήσαντα τὴν ἀμεσώτεραν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἦσαν: 1) ἡ περικοπὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ 2) ἡ συνεχὴς ὑψωτικὴ τάσις τῶν τιμῶν ἐν τῇ διεθνείᾳ ἀγορᾷ καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἔμμεσος σταθερὰ μείωσις τῶν συναλλαγματικῶν πόρων τῆς Χώρας.

Εἰδικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ περικοπὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ ἡ ἔνταξις εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ τῆς ἰκανοποιήσεως τῶν αὐξανομένων ἀναγκῶν ἐξοπλισμοῦ, ὑπὸ καθεστῶς μάλιστα ὑψωμένων διεθνῶν τιμῶν, δημιουργεῖ ἐξαιρετικὰς δυσχερείας. Καὶ τοῦτο, διότι ἐνῶ ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἀρχίζει νὰ ἐπιδίδεται εἰς τὴν ἐξοπλιστικὴν προσπάθειαν μετὰ τὴν ἐν πλήρει ἡσυχίᾳ περαιοῦσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀνασυγκροτήσεως, ἡ Ἑλλάς, ἀναγκασθεῖσα νὰ προτάξῃ τὴν ἐξοπλιστικὴν τῆς προσπάθειαν, εὕρισκεται σήμερον εἰς τὴν θέσιν ἣσαν

άλλαι εὐρωπαϊκαὶ χῶραι κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ. Ἐπὶ πλέον δὲ ἀντιμετωπίζει περικοπὴν τῆς βοήθειας ταύτης τὴν σιγίμην ἀκρίβως, καθ' ἣν ἐδημιουργήθησαν αἱ συνθήκαι ἀποτελεσματικῆς, ὡς ἀνεπτύχθη ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀνασκοπήσεως, προσπαθείας διὰ τὴν ἀνέρθωσιν τῆς Χώρας. Συνεπεία τῆς περικοπῆς, ἀμβλύνεται πῶς ἡ δυνατότης τῆς διὰ διαρθρωτικῶν μεταβολῶν ἐπιδιωκουμένης ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

2. Η ΨΩΣΙΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ὑψωσιν τῶν διεθνῶν τιμῶν, ἥτις ἀρχικῶς προήλθεν ἐκ τῆς αὐξήσεως ἀναζωογονήσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις, διὰ τὴν ἐνταθῆν ἐκ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξοπλιστικῆς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ προσπαθείας, αὕτη ἐπέδρασεν εὐεργετικῶς ἐπὶ τῶν οἰκονομιῶν τῶν περισσοτέρων, πλην τῆς Ἑλλάδος, εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Ἦτο φυσικὸν ὁμως ἐνώπιον συνεχῶς αὐξανομένης μετακινήσεως πρώτων ὑλῶν καὶ βασικῶν εἰδῶν καὶ ἐνώπιον τῆς ἐντάσεως τοῦ σχηματισμοῦ ἀποθεμάτων εἰς ἕλας τὰς χῶρας, αἱ τιμαὶ — συντελοῦντος καὶ τοῦ ψυχολογικοῦ ἀντικτύπου ἐκ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως καὶ ἀβεβαιότητος — νὰ σημειώσῃ ἐξακολουθητικῶς ὑψωτικὴν κίνησιν. Ἡ συνεχιζομένη δὲ καὶ περαιτέρω ζήτησις τῶν εἰδῶν τούτων, ὑπερακοντιζούσα τὴν παραγωγὴν καὶ δημιουργοῦσα ἀδιάπτωτον ἀνατιμητικὴν τάσιν, προκαλεῖ δικαιολογημένας ἀνησυχίας εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὡς ὑπονομεύουσα τὴν οἰκονομικὴν σταθερότητα τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ δημιουργοῦσα, διὰ πολλὰς τούτων, ἐπιδείνωσιν τῶν ὀρων τοῦ ἐμπορίου. Τοῦτο συμβαίνει ἔταν αἱ τιμαὶ ἐξαγομένων προϊόντων ἢ δὲν δύνανται νὰ παρακολουθήσῃ τὴν γενικὴν ὑψωσιν λόγῳ μειωμένης διεθνοῦς ζήτησεως, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν εὐγενῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος, ἢ συγκρατοῦνται εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα κατ' ἐφαρμογὴν προδιαγεγραμμένης ἐξαγωγικῆς πολιτικῆς, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἐτ' ὅσον μάλιστα ἐπεκτείνονται τὰ προγράμματα ἀμύνης, ἐνδέχεται νὰ ὑπάρξῃ ἔτι μεγαλύτερος περιορισμὸς προσφορᾶς πρώτων ὑλῶν καὶ βασικῶν προϊόντων. Ὑφίσταται ἐπίσης ἡ πρόβλεψις, ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ αἱ μηχανικαὶ ἐγκαταστάσεις ἐνδέχεται νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος ἀμύνης, περιοριζομένης οὕτω τῆς παραγωγῆς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ.

Αἱ τοιαῦται ἐνδεχόμενα ἐξελίξεις προδιαγράφουσι καὶ τὴν ἀνάγκην διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ἐνδεδειγμένων κατευθύνσεων εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, πολιτικὴν συγκεντρώσεως ἀποθεμάτων, ἀλλὰ καὶ λελογισμένης διαθέσεως αὐτῶν, οἰκονομικῶν περιορισμῶν, δελτίων, ἐλέγχων καὶ αὐστηροῦ τρόπου ἐξασφαλί-

σεως δεῖ θὰ ἀνταταλῆ ἢ κακοποιὸς ἀνάπτυξις τῶν δυνάμεων τοῦ πληθωρισμοῦ.

II. Αἱ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία καθίσταται πολὺ περισσότερον εὐαίσθητος ἄλλης ἐκ τῶν βοηθημένων χωρῶν, συνεπεία τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν μεταλλαγῶν, τῶν ἀναφερομένων κυρίως εἰς τὴν περικοπὴν καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας καὶ τῆς συνεχιζομένης ὑψώσεως τῶν διεθνῶν τιμῶν.

α) Ἀπὸ μὲν τῆς πλευρᾶς τῆς περικοπῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας, διὰ τοῦ ἀμέσου περιορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τοῦ προοριζομένου δι' εἰσαγωγὰς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, καὶ συνεπῶς τῆς ἀνάγκης τῆς ἀντιστοίχου περιστολῆς τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως εἰς ἕκτασιν μικροτέραν ἐκείνης, ἣτις προβλέπετο ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους, ὅποτε εἶχον ὀλοκληρωθῆ αἱ προϋποθέσεις διὰ τὴν ἔναρξίν τῆς. β) Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς, ἐξ ἄλλου, τῆς διεθνούς ὑψώσεως τῶν τιμῶν ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν τιμῶν ἐσωτερικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκ τῆς κίτιας ταύτης περιορισμοῦ τοῦ ποσοῦ τῶν § 303 ἑκατομμ., ὅπερ προορίζεται διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀγαθῶν καταναλώσεως. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου προκύπτει τὸ ἐνδεχόμενον τῆς δημιουργίας ἐπικινδύνου κενοῦ εἰσροῆς ἀγαθῶν εἰς τὴν χώραν, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου θὰ ἐστερεῖτο αὕτη τῶν ἀπαραιτήτων συναλλαγματικῶν ἐφοδίων πρὸς δημιουργίαν ἀποθεμάτων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν διευκολυνόντων τὴν ἐφαρμογὴν σταθεροποιήσεως τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Καθίσταται οὕτω προφανές, δεῖ ἢ συναλλαγματικὴ κρίσις, ἣν συνεπάγεται ἡ μεταβολὴ τῶν διεθνῶν συνθηκῶν, ἀποτελεῖ μίαν τῶν βασικῶν ἀφορμῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλεται ἡ πληθωρικὴ κρίσις τῆς οἰκονομίας.

Ἡ Ἑλλάς, ἣ ὁποία ἔχει ἤδη ὑποστῆ τὰς βαρεῖας συνεπειὰς συντριπτικοῦ πληθωρισμοῦ, ἀρχίζει καὶ πάλιν νὰ δοκιμάζεται ἀπὸ τὰ ἐξουθενωτικὰ τῆς οἰκονομίας τῆς χαρακτηριστικὰ φαινόμενα τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν καὶ τῆς ζήτησεως τῆς χρυσῆς λίρας, κατὰ τὸ δεύτερον ἐξῆμνον τοῦ ὑπὸ ἀνασκόπησιν ἔτους. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν φαινομένων τούτων, διὰ τῆς λήψεως καταλλήλων καὶ συντόνων μέτρων, εἶναι ἐκδήλωσις ἐπιτακτικῆ καὶ κρίνεται ἐπείγουσα πρὸς πρόληψιν τῶν μεγάλων κινδύνων, εἰς οὓς ἐκτίθεται τὸ ἔθνικόν νόμισμα καί, ἐν ἀμέσῳ συναρτήσῃ, ἡ οἰκονομικὴ ἀνάρρωσις τῆς Χώρας. (Μίαν ἀπτήν ἀποδειξιν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως παρέχει ἡ κίνησις τοῦ δείκτου ἀκριβείας ζωῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἐστημείωσεν αὐξήσιν κατὰ 10% ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1950).

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἀγορᾶς τῆς χρυσῆς λίρας ἐξεδηλοῦτο ἐξ ἴσου ἐντόνως ἡ μεταβολὴ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Ἡ ζήτησις ἦτο τόσον μεγάλ-

λη, ώστε διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς τιμῆς τῆς νά διατεθῆ, καθ' ὑπαρχούσας πληροφορίας, ποσὸν 1.500.000 περίπου χρυσῶν λιρῶν κατὰ τὸ δεύτερον ἔμισυ τοῦ 1950 καὶ ἴδιχα κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αὐτοῦ μῆνας. Γεγονός ἄλλωστε, τὸ ἔποισεν προσθέτει ἐν δυσμενέστατον στοιχείον εἰς τὸ ἐπιδεινωθῆν ἤδη ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος.

Βεβαίως, ποιά τις ἐπιβράδυνσις τῶν εισαγωγῶν κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον ἐπιβλήθησα ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς καθιερώσεως περιορισμῶν πρὸς διαφύλαξιν τοῦ φθίνοντος συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς οἰκονομίας, ἀπετέλεσεν ἓνα τῶν ἐνδογενῶν παραγόντων μεταβολῆς τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν· ἐὰν ἔμως ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1950 ἡ παραγωγή ἦτο ἠϋξημένη, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου τὸ ἐπίπεδον τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων δὲν μετεκινήθη οὐσιωδῶς ἐν τῷ συνόλῳ, καὶ ἡ κυκλοφορία χαρτονομίσματος δὲν ἠϋξήθη, ἡ εὐνοϊκὴ ἐπιδρασις τῆς ἐκ τῶν συντελεστῶν τούτων διαμορφωμένης προσφοράς καὶ ζήτησεως χρήματος ἔδει νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀποτροπὴν τῆς παρατηρηθείσης ἀνάδοι τῶν τιμῶν, ἀνάδοι μάλιστα συνεχομένης μὲ ἔντονα συμπτώματα ἀνεπαρκείας τῆς ζήτησεως καὶ περιορισμοῦ τῆς παραγωγῆς.

Βεβαίως, αἱ ἠϋξημένοι δαπάναι διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Χώρας, αἵτινες κατέχουν προέχουσαν θέσιν εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἐπιδρῶν ὑψωτικῶς ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν εἰσοδημάτων μὲ ἀποτέλεσμα νὰ αὐξάνεται ἡ ζήτησις καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ἴδιχα δὲ εισαγομένων ἀγαθῶν, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἐξαρτήσεως τῆς Χώρας ἐξ εισαγομένων εἰδῶν. Αἱ καταβολαὶ ἔμως πρὸς τὸ Δημόσιον καλύπτονται τυπικῶς καὶ ἀντικρῶζονται διὰ τοῦ κατατιθεμένου εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἀντιτίμου τῶν εισαγομένων εἰς τὴν χώραν διὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας εἰδῶν καταναλώσεως, ἐν συνδυασμῷ καὶ μὲ τὰς καταθέσεις τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Ἀπομένει συνεπῶς ὡς πιθανὸς συντελεστὴς ἡ αὐξήσις τῶν πιστώσεων. Ἡ τοιαύτη αὐξήσις ἐν μέρει μόνον ἀντεσταθμίσθη ἀπὸ τὸ προῖον πωλήσεως χρυσῶν λιρῶν, ἣτις συνεκράτησε τὴν ἀνοδοὶ τῆς κυκλοφορίας καὶ διετήρησε σταθερὰν τὴν τιμὴν τῆς χρυσῆς λίρας.

Οὐδεμία ὑφίσταται ἀμφιβολία, ὅτι αὐξήσις τῶν πιστώσεων συνεπάγεται πληθωρικὸν κίνδυνον, ὅστις ἐγκλείει καὶ τὰ σπέρματα τοῦ ψυχολογικοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν τιμῶν.

Συνεπῶς φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἀποψις ἢ ἀποδίδουσα κυρίως εἰς ποσοτικά, ἀποκλειστικῶς νομισματικά, αἷτια τὴν ἐπελθοῦσαν αὐξήσιν τῶν τιμῶν εἶναι μονομερῆς καὶ δὲν ἀποτελεῖ πλήρη ἐξήγησιν τῆς σημειωθείσης εἰς τὰ ἐπίπεδα αὐτῶν ἀνακυμάνσεως. Ὡς καὶ ἀνωτέρω ὑπεστηρίζαμεν, ἡ οἰκονομία εὐαισθητοποιηθεῖσα, ἐπηρεάζεται σημαντικώτατα ἐκ τοῦ ψυχολογικοῦ πληθωρισμοῦ, ὅστις ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ἀκόμη ἐφαρμογῆς αὐστηρᾶς ἀντιπληθωρικῆς

πολιτικῆς. Ὡς ἐκ τούτου, διατηροῦμεν τὴν ἄποψιν, ὅτι πολλῶ μᾶλλον ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς δυσχεροῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ μέτρων περιεκτικωτέρων, ἐκτεινομένων πολὺ πέραν τῶν τεχνικῶν συντελεστικῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀσυγκρίτως ὀργανικωτέρων παραγόντων τῆς οἰκονομίας. Τὰ τριαῦτα μέτρα θὰ συνεπληροῦντο καὶ θὰ ὀλοκληροῦντο διὰ τῆς ἐπιτετατάσεως τῶν ἐλέγχων ἐφ' ἑλκῆς τῆς οἰκονομίας· μολονότι ὑπάρχει φόβος, ὅτι τὸ κράτος εἶναι πρὸς τούτο ὀργανικῶς ἀνέτοιμον.

Αἱ συνέπειαι τῆς ὑποτιμῆσεως τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς ἐξεδηλώθησαν δυσμενῶς ὄχι μόνον, ὡς εἰκόσ, εἰς τὸν ἐσωτερικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἐξωτερικόν τομέα τῆς οἰκονομίας.

III. Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Μολονότι ἡ Ἑλλάς κατώρθωσε, μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1950, νὰ πραγματοποιήσῃ ἀξιοσημείωτον ἀνόρθωσιν ἀπὸ τὰς ἐκ τῶν πολέμων τῆς προκληθείσας καταστροφῆς καὶ τὴν οἰκονομικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν, ἐξηκολούθει νὰ πιέζεται ἀπὸ μόνιμα καὶ διαδρωτικά τῆς οἰκονομικῆς ἀνοχῆς τῆς προβλήματα. Τὰ προβλήματα ταῦτα, ἅτινα ἀποτελοῦν, ἐν πολλοῖς, ὑπερμεγέθη ἀντανάκλασιν τῶν προπολεμικῶν ἀδυναμιῶν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ καλύπτονται μεταπολεμικῶς εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας, ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, τὴν ἔνδειαν τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, τὸν ἀνεπαρκέστατον τεχνικὸν ἐξοπλισμὸν, τὴν συγκεκαλυμμένην ἢ μὴ ἀνεργίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀδικίαν.

Κατ' ἀκολουθίαν δὲ τούτου, ἀποβαίνει ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη νέων μέτρων καὶ ἐνεργειῶν, πρὸς ἀντιμετώπισιν ὄχι μόνον τῆς ἐντεινομένης οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς ἀναταραχῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιτάχυσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἐπίλυσιν οὕτω τῶν μονίμων διαρθρωτικῶν προβλημάτων, ἅτινα εὐρίσκονται ἐν τούτῳ ἀλληλεξαρτήσεϊ πρὸς τὰς προκυπούσας, ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων, σημερινὰς πληθωριστικὰς πιέσεις. Ἐνῆυσμα τοῦ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην προσανατολισμοῦ τῆς οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς παρέσχον αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς κ. κ. Πόρτερ καὶ Λάπαμ.

Εἶναι αὐτονόητον ὅτι, διὰ νὰ ἀξιοποιηθῶν αἱ ἐν λόγῳ προτάσεις τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς, ὥστε νὰ ἐπιτύχουν μίαν καθολικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος, δεόν νὰ ἀποτελέσουν συνειδητῶς συναρμολογημένα τμήματα ἐνὸς συγκεκροτημένου καὶ ὀλοκληρωμένου προγράμματος. Προγράμματος, τὸ ὅποσον, μὲ ἐντεταγμένον ἐντὸς αὐτοῦ τὸ σχέδιον τῆς ἀνασυγκροτήσεως, νὰ τοποθετηθῇ ἐντὸς τοῦ ἔλου πλέγματος τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν τῆς Χώρας· εἰς τρόπον ὥστε αἱ καθ' ἕκαστον ἐπιδιώξεις του νὰ σταθμίζων-

ται, να εκτιμῶνται καὶ νὰ παρακολουθοῦνται εἰς τὰς γενικὰς ἐπιδράσεις των ἐπὶ τῆς ὅλης τῆς Χώρας οἰκονομικῆς ὑφῆς καὶ ὄχι εἰς τὰς μεμονωμένας αὐτῶν ἐκδηλώσεις.

Δύο θὰ ἦσαν οἱ γενικώτατοι βασικοὶ σκοποὶ ἐνὸς τοιούτου καθολικοῦ προγράμματος, ὡς τοῦτο θὰ καθορίζετο ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν προτάσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς: α) ἡ ἀποτροπὴ τῶν σημειουμένων σήμερον ἀνατρεπτικῶν πληθωριστικῶν ἐπιδράσεων, διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν δαπανῶν καὶ τοῦ διὰ φορολογικῶν καὶ ἄλλων μέτρων κοινωνικοῦ ἀποπληθωρισμοῦ καὶ ὄχι ἀρνητικοῦ ἀντιπληθωρισμοῦ. β) ἡ διασφάλις καὶ ἡ καλὴ χρησιμοποίησις τῶν εὐτως ἀπελευθερωθησομένων μὴ πληθωρικῶν ἐγχωρίων χρηματικῶν πόρων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ δι' αὐτῶν ἡ κινήσεισις τοῦ ἀτελῶς χρησιμοποιουμένου σήμερον δυναμικοῦ ἐργασίας, ἡ ἀξιοποίησις τῶν εἰσαγομένων κεφαλαυχικῶν ἀγαθῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς διωσιμότητος τῆς Χώρας.

Αἱ δύο αὗται ἐπιδιώξεις, ἡ ἐπιδιώξις δηλαδὴ τῆς νομισματικῆς σταθεροποιήσεως, συγχρονιζομένη μὲ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δικαιότερας δυνατῆς κατανομῆς τῶν περιορισμένων ἀγαθῶν καὶ ἡ ἐπιδιώξις τῆς ἀνασυγκροτήσεως, συγχρονιζομένη μὲ τὴν ἐξασφάλισιν ἐργασίας εἰς εὐρύτερα στρώματα τοῦ ὑποαπασχολουμένου πληθυσμοῦ, δύναται μὲ τὴν κατάστρωσιν ἐνὸς καθολικοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος, νὰ ἀποκτήσουν μίαν συνάφειαν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑφισταμένων προβλημάτων.

Μία τοιαύτη πολιτικὴ ἐλέγχων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας θὰ κατέληγεν, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, εἰς μίαν ποιοτικὴν ἀναπροσαρμογὴν τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πόρων τῆς οἰκονομίας, δι' ἧς θὰ ἀνεπληρῶτο ἡ ποσοτικὴ των ἀνεπάρκεια, ἔσον καὶ εἰς τὴν σχέσιν τῶν διαφόρων μεγεθῶν τῆς οἰκονομίας εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποκατασταθῇ μία φυσιολογικὴ νομισματικὴ, συναλλαγματικὴ καὶ κοινωνικὴ τάξις.

Βασικὴν, ἐν τούτοις, προϋπόθεσιν διὰ τὴν ὀργάνωσιν συστήματος ἐλέγχων, ἐκπορευομένων ἀπὸ οἰκονομικὴν καὶ ὄχι ἀστυνομικὴν σκέψιν, ἀποτελεῖ ἡ ὑπαρξις συγχρονισμένης κρατικῆς μηχανῆς, ἐφ' ἧς νὰ ἐδράζεται τὸ τοιοῦτον σύστημα. Δυστυχῶς ὅμως, φαίνεται ὅτι τὸ κράτος εἶναι ὀργανικῶς ἀνέτοιμον, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τοιοῦτον πρόβλημα.

1. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἡ ἐφαρμοσθεῖσα κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς πολιτικὴ συνίσταται εἰς τὴν ἀσκήσιν ἐντόνου ἀντιπληθωρικῆς πολιτικῆς πρὸς διατήρησιν σταθεροῦ ἐπιπέδου τιμῶν ἢ ἄλλως σταθερᾶς τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως

τοῦ νομίσματος καὶ ἀποτροπὴν τῆς τάσεως πρὸς ἀποθεματοποιήσιν ἀγαθῶν καὶ ἀποθησαύρισιν εἰς χρυσᾶς λίρας.

Μία τοιαύτη πολιτικὴ περιστολὴ τῆς περιορισμένης ἴδῃ ἐν σχέσει μὲ τὴν προπολεμικὴν περίοδον κυκλοφορίας εἶναι ἐνδεχόμενον, ἐντελῶς προπορινῶς, νὰ ἀποτρέψῃ τὴν σοβαρὰν διολισθησιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ νομίσματος. Ὅδῃγε; ὅμως εἰς διαδοχικῶς χαμηλότερα ἐπίπεδα ἰσορροπίσεως τῆς οἰκονομίας καὶ εἰς ἐντονώτερον μεταξὺ τῶν μεγεθῶν τῆς διαφορισμῶν, ὥστε ὅ,τι ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν στενότητα τῆς κυκλοφορίας, νὰ ἀνατρέπεται μὲ τὴν ἐκ ταύτης προκύπτουσαν ἀνάσχεσιν τῆς παραγωγικῆς προσπάθειας καὶ τὰς ἐντεῦθεν συνεπειάς. Ἐν τῷ πλαισίῳ συνεπῶς τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἡ ἐπίδρασις τοῦ νομισματικοῦ παράγοντος ἐπὶ τῶν τιμῶν, ὑψουμένων καὶ ὑπὸ ἀμετάβλητον ἀκόμη, κυκλοφορίαν καὶ μὲ ἐντονον τὴν τεχνικὴν ἀντίστασιν τῆς δραχμῆς ἐναντι τῆς χρυσοῦς λίρας. Ἡ ὕψωσις συνεπῶς τῶν τιμῶν νομιζομεν ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἐξετασθῇ ὀργανικῶς μὲν ἐν συσχετίσει πρὸς τοὺς παράγοντας οὓς διεξοδικῶς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, νομισματικῶς δὲ ἐν συσχετίσει πρὸς τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου τῆς πίστωσης. Ὡς πρόσθετον παράγοντα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀντιπληθωρικῆς τῆς πολιτικῆς, ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ συνέχισε τὴν τακτικὴν τῆς συγκρατήσεως τῆς χρυσοῦς ἀγγλικῆς λίρας ἐπὶ σταθεροῦ ἐπιπέδου, παρὰ τὴν ὑψωσιν τῆς τιμῆς εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγοράς. Πλὴν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ σημαντικῶν θυσιῶν εἰς θάρος τῶν διαθεσίμων τοῦ εἰς χρυσὸν καὶ συνάλλαγμα ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Βεβαίως, ὡς καὶ ἄλλοτε ὑπεστηρίζαμεν εἰς μελέτην μας περὶ τοῦ Νομισματικοῦ Προβλήματος τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἐπιβολὴ γενικωτέρου συστήματος ἐλέγχων θὰ καθίστα περιττὴν τὴν θέσπισιν τοῦ μέτρου τῆς πωλήσεως χρυσῶν λιρῶν. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ἔχομεν ἐνδοιασμούς τινας ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα τῆς τοιαύτης πολιτικῆς.

Τὰ καθαρῶς τεχνητὰ νομισματικὰ μέτρα, ἀναγκαῖα βεβαίως ὡς πρόσκαιρον κακόν, παρατεινόμενά, ἔχι μόνον βλάβην, ἀλλὰ καὶ διαστροφὴν τῆς οἰκονομίας δύνανται νὰ ἐπιφέρουν. Ἡ τεχνητὴ, φερ' εἰπεῖν, σταθερότης τῆς χρυσοῦς λίρας ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ χάνῃ τὴν ἀξίαν τῆς μαζί μὲ τὴν δραχμὴν καὶ ἐπομένως νὰ συμβάλῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν διοχέτευσιν περισσοτέρων ἀποταμιεύσεων πρὸς τὴν ἀποθεματοποιήσιν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκοπωτέραν ἀπόκτησιν χρυσῶν λιρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἐπίτασιν τῶν ἀκροστιμιῶν ἐντὸς τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τὸ θέμα τῆς πιστοδοτήσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἀπέληκται ἐπιεικέστατα κατὰ τὸ δεῦτερον ἔξάμηνον τοῦ 1930. Καὶ τοῦτο ἐξ ἀφορμῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς Ἐκθέσεως Τζῶνς ἐπὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ ἑλλη-

νικου τραπεζιτικού συστήματος, ἀφ' ἑτέρου τῶν ἀπόψεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς ἐπὶ τῶν κινδύνων, οἵτινες προέκυψαν διὰ τὴν οἰκονομικὴν τῆς Χώρας σταθερότητα, ἐκ τῆς διευρύνσεως τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ 1950. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἀπόψεις, ἠσκήθη πληθωριστικὴ πιστωτικὴ καὶ ἰδίᾳ ἐμπορικὴ πιστωτικὴ πολιτικὴ, ἣτις συνέτεινεν εἰς τὴν σημειωθεῖσαν νομισματικὴν ἀναταραχὴν, διὰ τῆς δημιουργίας πλεοναζούσης ἀγροαστικῆς δυνάμεως, ἣτις ἐνίσχυσε τὴν ζήτησιν χρυσῶν λιγῶν καὶ τὴν κερδοσκοπικὴν ἀποθεματοποίησιν ἐμπορευμάτων. Αἱ ἀπόψεις αὗται εὗρον, ἐξ ἄλλου, ἀπήχησιν παρὰ τῇ Νομισματικῇ Ἐπιτροπῇ, ἣτις προέβη εἰς διαδοχικὰς περιοχὰς τῶν πιστώσεων κατὰ τοὺς τελευταίους ἰδίᾳ μῆνας τοῦ 1950. Ἡ περιοχὴ τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν συνίστατο τόσον εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν ποσοστῶν χρηρηγήσεως διὰ τε τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, ὅσον καὶ εἰς τὴν περιστολὴν τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου χρηματοδοτήσεως. Ἐδημιουργεῖτο δὲ ἐκ τῶν ἐν λόγω περιορισμῶν ἡ ἐλπίς ὅτι οἱ ἔμποροι εἰσαγωγεῖς, εἰς οὓς παρέχοντα: εὐρέα περιθώρια κερδῶν, θὰ περιήγοντο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ αὐτοχρηματοδοτήσουν τὰς ὑπ' αὐτῶν πραγματοποιούμενας εἰσαγωγὰς διὰ τῆς χρησιμοποίησεως χρυσῶν λιγῶν, εἰς ἃς ἔχουν ἐπενδύσει τὰ πραγματοποιηθέντα μέχρι σήμερον εἰσοδήματά των.

Ἡ δραστηριότης τῆς πιστωτικῆς μας πολιτικῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς σημερινῆς δυσχερέστου καταστάσεως τῆς οἰκονομίας θὰ ἦτο πολὺ μεγαλύτερα ἢν ἐπετυγχάνετο ἡ ἄρσις ὄλων τῶν βασικῶν αἰτιῶν τῆς ὑφισταμένης κακῆς ὀργανώσεως τοῦ τραπεζιτικοῦ συστήματος. Δυστυχῶς ἡ Ἐκθεσις Γζῶνς, ἣτις ἠσχολήθη μὲ βασικά θέματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς, τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὰς καταθέσεις Ν.Π.Δ.Δ., ἀφήνει ἀθίκτους ὠριτμένους πλευρὰς τῆς ἑλληνικῆς τραπεζιτικῆς καταστάσεως. Ὡς ἐκ τῆς παραλείψεως ταύτης, ἀναμφιβόλως ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπηρεάζεσθαι δυσμενῶς ἡ καλὴ λειτουργία τῆς πιστώσεως ἐν Ἑλλάδι. Ἐγκαταλείπεται φερ' εἰπεῖν, τὸ τραπεζικὸν σύστημα μὲ ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῶν τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες ἀναμιγνύονται εἰς ποικίλας ἐργασίας ἔξω τῆς συνήθους αὐτῶν ἐπιδόσεως καὶ εἰδικῆς ἀρμοδιότητος· ἐνῶ δημιουργοῦνται πολυδάπανοι τραπεζικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ προκαλοῦνται ὡς ἐκ τούτου νέαι ἐπιβαρύνσεις τοῦ κόστους τοῦ χρήματος. Πρὸς τὴν ἄρσιν τοῦ ἐλαττώματος τούτου πρέπει νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ ἐκείνων, οἵτινες θὰ ἀναλάβουν τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ τραπεζιτικοῦ συστήματος.

3. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἀλληλένδετος πρὸς τὴν νομισματικὴν καὶ πιστωτικὴν πολιτικὴν εἶναι ἡ συναλλαγματικὴ πολιτικὴ. Διότι ἡ σημερινὴ δυσμενὴς συναλλαγματικὴ

θείσις τής Χώρας αποτελεί άσταθές ύπόβαθρον τής αξίας τής νομισματικής μας μονάδος, έκφραζομένης έναντι τών άγαθών, αλλά και έναντι τών ξένων νομισμάτων.

Βασική επιδίωξις τής συναλλαγματικής πολιτικής εξηκολούθησε νά παραμένη κατά τó 1950 ή έπίτευξις μειώσεως του τεραστίου έλλείμματος πληρωμών, τó όποιον, κατά προσωρινούς ύπολογισμούς, άνέρχεται διά τó παρελθόν έτος εις \$ 282 έκατ. Έφ' όσον τó άνοιγμα τών έξωτερικών μας λογαριασμών παραμένει εις τοιαύτα έπίπεδα, ή Χώρα καθίσταται προφανώς άνίκανος νά αντιμετώπιση έπιτυχώς οίανδήποτε κατάστασιν νομισματικήν ή οίκονομικήν διά τών ίδίων αύτης μέσων. Και ώς πρός μέν τάς εισαγωγάς, ή συναλλαγματική πολιτική δέν επέτυχεν ούσιαστικώς εις τάς βασικάς επιδιώξεις τής. Διότι δέν εξησφαλίσθη ή ποιτικώς ένδοδειγμένη διάθεσις συναλλάγματος ώστε, άποφευγομένης τής εισαγωγής ειδών πολυτελείας, ήτις δίδει μόνον τήν ψευδαίσθησιν τής διοτικής εύμαρείας, νά εξασφαλισθη ή εισαγωγή άγαθών μέχρι του όρίου, όπερ επέβαλον άφ' ένός ή εξασφάλισις άνεκτου έπιπέδου ζωής εις τόν πληθυσμόν, άφ' έτέρου ή επίδρασις επί τής άγοραστικής αξίας του νομίσματος. Όσον άφορᾷ δέ τήν προώθησιν τών έξαγωγών, ή συναλλαγματική πολιτική δέν άπεδείχθη ή ένδοδειγμένη νά επιδιώξη τήν επί ίσους συναγωνιστικής δράσεως τοποθέτησιν τών έξαγωγίμων έλληνικών προϊόντων έν τῇ διεθνεί άγορᾷ και τήν επαναπόκτησιν τής προπολεμικής ή διάνοξιν νέων διεξόδων διά τó έξαγωγικόν μας έμπόριον. Ός έκ τούτου άπεφασίσθη ή ύποστήριξις τών έξαγωγών διά τεχνητών μέσων, π.χ. διά τής πριμοδοτήσεως έκ του προύπολογισμού και διά τής συνάψεως έμπορικών συμφωνιών, σημαντικώτεραν τών όποίων άπέτέλεσεν ή συμφωνία Παπανδρέου—Έρχάρτ, ήτις δημιουργει εύνοϊκήν προοπτικήν διά τήν επανάκτησιν τής γερμανικής άγοράς. Τήν άσκησιν όρθής συναλλαγματικής πολιτικής παρημπόδισεν ή ύπαρξις παραλλήλων τιμών συναλλάγματος, έξ ής ή διαρροή τών συναλλαγματικών πόρων τών αναφερομένων ιδίᾳ εις τούς άδήλους πόρους, έκ του Έκδοτικού Έιδρύματος. Τó πρόβλημα του καθορισμού συναλλαγματικής ίσοτιμίας άνταποκρινομένης πρός τάς οίκονομικάς συνθήκας, ήτις όχι μόνον τάς έξαγωγάς ήθελεν ενισχύσει, αλλά και τούς λοιπούς συναλλαγματικούς πόρους ήθελεν προσελκύσει, δέν είναι άπλουϊν ζήτημα μετακινήσεως τής τιμής συναλλάγματος, καθ' ό έξαρτώμενον άπό πλείστα αίτια κείμενα έντός τής Χώρας και έκτός αύτης.

Άπό τεχνικής συναλλαγματικής πλευράς, πρός αντιμετώπισιν τής συναλλαγματικής άνεπαρκείας άνεζητήθη ή προσφυγή εις τήν έλευθέραν άγοράν συναλλάγματος διά τής παραχωρήσεως δικαιώματος εισαγωγής δι' ίδίου συναλλάγματος, εις τήν έγκατάλειψιν μέρους του εισαγομένου συναλλάγματος πρός

ιδίαν χρήτην τῶν εξαγωγέων κ.ο.κ. Ἡ ἐφαρμογή τῶν μέτρων τούτων, ἅτινα ἐν τελευταία ἀναλύσει συγκλίνουν εἰς τὴν καθιέρωσιν ἐπιστήμιου καθεστῶτος πολλαπλῶν τιμῶν, προσέκρουεν εἰς τὸν φόβον τῆς ὑψώσεως εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορᾶν τῆς τιμῆς τοῦ ἐν αὐτῇ διαπραγματευομένου συναλλάγματος· ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Ἐθεωρήσαμεν πάντοτε οἰκονομικῶς σκόπιμον, ὅπως ἀποφεύγωνται κατὰ τὸ δυνατόν αἱ παρεκκλίσεις ἐκ μιᾶς συναλλαγματικῆς τιμῆς, παρεκκλίσεις, αἵτινες ἐμφανίζουσιν ἀνάγλυπον τὴν νοσηρότητα καὶ τὰς ἀδυναμίας μιᾶς οἰκονομίας. Ἐναντι ἑμῶς τῆς σημερινῆς γοργῆς συναλλαγματικῆς ἐξαντλήσεως τοῦ τόπου δὲν νομίζομεν εἶτι πρέπει νὰ ἀπορρίπτονται καὶ ἄλλαι μέθοδοι πρὸς ἐμπλουτισμὸν τοῦ συναλλαγματικοῦ μας ἀποθέματος. Ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐκλογή καὶ ἡ ἐφαρμογή τῶν μεθόδων τούτων, ἐν τῇ συναρτήσῃ πρὸς τὴν ὅλην οἰκονομικὴν πολιτικὴν, νὰ πραγματοποιηθοῦν κατὰ τρόπον παρακάμπτοντα ἀποτελεσματικώτερον τοὺς εἰς οἰκονομικὴν κρίσιν σύστημα, ὑπὸ κατὰστασιν συναλλαγματικῆς ἀνεπαρκείας, ἐνδημοῦντας κινδύνους διὰ τὴν νομισματικὴν μας σταθερότητα.

Καὶ ἤδη θέτομεν ὑπὸ τὴν κρίσιν ὑμῶν τὸν Ἴσολογισμὸν τῆς ληξάσης χρήσεως 1950 μετὰ τῶν γενικῶν ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεών μας.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Αὐταὶ ἀνερχόμεναι ἐν τέλει 1949 εἰς 640.593 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐξήχθησαν ἐν τέλει 1950 εἰς 730.856 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἤτοι ἐνεφάνισαν ἀξίην 90.263 ἑκατομμυρίων, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς ποσοστὸν 14 περίπου τοῖς ἑκατόν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 697.027 ἑκατομμύρια ἦσαν καταθέσεις εἰς δραχμάς. Ἐάν ληθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ σύνολον τῶν παρὰ τοῖς λοιποῖς πιστωτικοῖς ὀργανισμοῖς καταθέσεων εἰς δραχμάς ἀνήρχετο τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1950 εἰς δραχμάς 836.473 ἑκατομμύρια αἱ παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ Τραπεζῇ καταθέσεις κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην ἀντεπροσώπευον τὰ 45.45% τοῦ συνόλου τῶν καταθέσεων ἐσωτερικοῦ, ἔναντι ποσοστοῦ 51,19% τῇ 31ῇ Δεκεμβρίου 1949. Ἡ μείωσις τοῦ ποσοστοῦ ἀναλογίας τῆς ἡμετέρας Τραπεζῆς ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν καταθέσεων παρὰ Τραπεζαῖς καὶ λοιποῖς πιστωτικοῖς ὀργανισμοῖς ὀφείλεται εἰς τὸν ἐνταθέντα κατὰ τὸ λήξαν ἔτος συναγωνισμὸν τῶν Τραπεζῶν πρὸς προσέλκυσιν καταθέσεων διὰ τῆς παροχῆς ὑψηλοτέρων ἐπιτοκίων, τακτικὴν τὴν ὁποίαν ἡ Τράπεζα ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ.

Ἐκ τῶν ὑφισταμένων τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1950 παρὰ Τραπεζαῖς καταθέσεων, τὸ μεγαλύτερον μέρος ἐξηκολούθει ν' ἀντιπροσωπεύῃ καταθέσεις Νομικῶν Προσώπων Δημόσιου Δικαίου καὶ διαφόρων Ὄργανισμῶν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἰδιωτικὴ ἀποταμίεσις νὰ ἐμφανίζηται πάντοτε λίαν περιορισμένη καὶ

νά ἐξελισσηται μὲ βραδύτερον ρυθμὸν. Τοῦτο, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει ἡμῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐλέχθη, ζυφίλεται: κατὰ κύριον λόγον εἰς τὸ μειωμένον βιοτικὸν ἐπίπεδον καὶ εἰς τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὴν βραχυμῆν, ἐπιταθεῖσαν ἐσχάτως, ὡς ἐκ τῆς ἐπιδεινώσεως τῆς διεθνoῦς καταστάσεως.

Τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1950 ἐδημοσιεύθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 1611 Ἀναγκαστικὸς Νόμος, δυνάμει τοῦ οὗοῦ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1951 πάντα τὰ ἐπενδύμενα ὑπὸ μορφήν ἐντόκου καταθέσεως κεφάλαια τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ὡς καὶ τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, παρακατατίθενται παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, ἣς θέλει ἐνεργῆ ὡς Διαχειριστικὸν Ὅργανον. Συνεπεῖα τούτου, ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. τὰ πρὸς ἐπένδυσιν κεφάλαια τῶν ἀνωτέρω Νομικῶν Προσώπων περιέρχονται εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Δι' ἄλλη: ἐν τούτοις διατάξεως τοῦ Νόμου, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεοῦται νὰ ἐπενδύσῃ τὰ κεφάλαια ταῦτα εἰς ἐντόκους καταθέσεις παρὰ Τραπεζαῖς ἢ Τραπεζικοῖς Ὄργανισμοῖς, χρησιμοποιοῦμένας ὑπὸ τούτων πρὸς χρηματοδότησιν τῆς γεωργίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Ὡς πρώτην ἐφαρμογὴν ὁ Νόμος ὀρίζει, ὅτι ἐκ τῶν μετενεχθησομένων εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν ἢ Τραπεζικῶν Ὄργανισμῶν καταθέσεων παρ' αὐτοῖς τῶν Νομικῶν κατὰ τ' ἄνω Προσώπων τῇ 31ῇ Δεκεμβρίου 1950, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θέλει μεταφέρει εἰς πίστωσιν τῶν οἰκειῶν Τραπεζῶν ἢ Τραπεζικῶν Ὄργανισμῶν ποσὰ ἴσα πρὸς τὰς καταθέσεις τῶν Νομικῶν Προσώπων παρ' ἐκάστη τῶν ἐν λόγῳ Τραπεζῶν ἢ Τραπεζικῶν Ὄργανισμῶν κατὰ τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1950, ἀποτελοῦντα κατάθεσιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος παρ' ἐκάστη τῶν Τραπεζῶν, ἢ Τραπεζικῶν Ὄργανισμῶν, ἐρ' ἣς καταβάλλεται ὁ ἐκάστοτε καθοριζόμενος δι' ἀποφάσεως τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς τόκος. Διὰ μεταγενεστέρως ἀποφάσεως Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 14ης Φεβρουαρίου 1951 ὤρισθη ὁ τρόπος κατανομῆς μεταξὺ τῶν Τραπεζῶν τῆς μεταξὺ 30ῆς Ἰουνίου 1950 καὶ 31ης Δεκεμβρίου 1950 ἐπελθούσης αὐξήσεως τῶν καταθέσεων τῶν Νομικῶν Προσώπων, ὡς καὶ τῶν εἰς τὸ μέλλον νέων ἐπενδουμένων ὑπὸ μορφήν ἐντόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος κεφαλαίων αὐτῶν, τιθεμένης ὡς δάσεως κατανομῆς τοῦ ποσοῦ τῶν κεφαλαίων ἐκάστης Τραπεζῆς, μετοχικοῦ καὶ ἀποθεματικῶν. Βάσει τῆς ἀναλογίας ταύτης, εἰς τὴν ἡμετέραν Τράπεζαν θὰ περιέρχεται κατὰ τι μικρότερον τῶν 2)3 τῶν κεφαλαίων τῶν Νομικῶν Προσώπων.

Ὡς ἐκ τούτου δὲν θέλομεν ὑποστῆ μείωσιν τῶν παρ' ἡμῖν ἤδη ὑφισταμένων καταθέσεων Ν.Π.Δ.Δ. Ἀντιθέτως μάλιστα πρέπει νὰ προσδοκῶμεν καὶ αὐξήσιν τούτων, ἐκ ἐπικρατήσεων ἀνάλογα κριτήρια διὰ τὸ μέλλον.

Ἡ δοθεῖσα, ἐν τούτοις, λύσις, ἀπὸ γενικιοτέρας ἀπόψεως ἐξεταζομένη, ἔχει τὸ μειονέκτημα, ὡς δὲν παραλείψαμεν νὰ εἰπωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι θέτει τὴν ἀρχὴν τῆς καταβολῆς τόκου καταθέσεων ὑπὸ τῆς κεντρικῆς Τραπεζῆς καὶ θαρῶναι τὸ ἐκδοτικὸν πρόνοιον μὲ τὸν κίνδυνον ζημιῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν νὰ προκύβουσι ἐὰν οἰαδῆποτε τῶν Τραπεζῶν, πρὸς τὰς ὁποίας θὰ κατανέμωνται αὗται, εὕρεθον ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ὑποχρεώσεις των. Ἐὰν αἱ καταθέσεις τῶν Ν.Π.Δ.Δ. ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀποφέρωσι τόκον, βεβαίως θὰ ἔπρεπε νὰ συγκεντροῦνται εἰς τὴν Ἐκδοτικὴν Τράπεζαν, ἣ ὁποία ἔχει τὴν εὐθύνην τῆς ρυθμίσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς πίστεως. Ἐφ' ὅσον ἔμως εἶναι γνωστὸν, ὅτι, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, τοῦτο καθίσταται ἀδύνατον, ὑπεστηρίζαμεν ὅτι ὀρθότερον θὰ ἦτο αἱ καταθέσεις αὗται νὰ συγκεντροῦνται εἰς ἕν πιστωτικὸν ἴδρυμα, εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, τὸ ὁποῖον θὰ ὑποχρεῖτο νὰ διαθέτῃ αὐτάς, σύμφωνα μὲ τοὺς ἐπιβαλλομένους ὁρους τῶν νομισματικῶν ἀρχῶν, πρὸς τοὺς τομεις ἐκείνους τῆς οἰκονομικῆς μας δραστηριότητος, πρὸς τοὺς ὁποίους θ' ἀπεψάσιζεν ἐκάστοτε τὸ Κράτος. Διὰ τῆς τιαύτης λύσεως δὲν ἀπεκλείετο καὶ ἡ μεταξὺ τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν κατανομή των, ὅπου τοῦτο ἐκρίνετο ἀναγκαῖον, χωρὶς ὅμως νὰ θίγωνται βασικαὶ ἀρχαὶ τῆς λειτουργίας τῶν Ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, παραλλήλως πρὸς τὰ ἐκ καταθέσεων πορισθέντα κεφάλαια, ἡ ἡμετέρα Τράπεζα ἐχρηματοδοτήθη καὶ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορίου, βιομηχανίας καὶ λοιπῶν πλουτοπαραγωγικῶν κλάδων τῆς Χώρας, τοῦ ὑπολοίπου τῆς χρηματοδοτήσεως ἀνεληθόντος τῆ 30ῆ Δεκεμβρίου 1950 εἰς 560.142 ἑκατομμ. ἔναντι 386.491 ἑκατομμ. ἐν τέλει τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἐπίσης ἐχορηγήθησαν ἡμῖν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ προσωρινὰ δάνεια εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα δι' ἐργασίας εἰσγωγικοῦ ἐμπορίου.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΙΣ

Ἡ μικρὰ σχετικῶς αὐξήσις τῶν καταθέσεών μας καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χρηματοδότησις ἡμῶν ἐπέτρεψαν εἰς ἡμᾶς νὰ αὐξήσωμεν τὰς ἐν γένει χορηγήσεις μας κατὰ ποσὸν 328.021 ἑκατομμ. Ὁὕτως, αὗται ἀνήλθον τῆ 30ῆ Δεκεμβρίου 1950 εἰς 1.381.168 ἑκατομμ. ἔναντι δραχμῶν 1.053.087 ἑκατομμ. ἐν τέλει τοῦ προηγούμενου ἔτους.

Τὸ ποσὸν τῶν χορηγήσεών μας θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἔτι μείζον, ἐὰν δὲν ἀπεστερούμεθα (κανοῦ ποσοστοῦ τῶν καταθέσεών μας (25 % ἐπὶ τῶν καταθέσεων Ν.Π.Δ.Δ. καὶ 12 % ἐπὶ τῶν λοιπῶν), ὅπερ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, κατὰ-

πιν ἀποφάσεως τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ τηρῶμεν παρὰ τῆ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς ὑποχρεωτικὴν κατάθεσιν ἀτόκως.

Ἡ κατὰ κατηγορίας ἀνάλυσις τῶν ἐμπορικῶν τοποθετήσεων εἶχεν ὡς ἀκολούθως, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1949, εἰς ἑκατομμύρια δραχμῶν :

	31 Δεκεμβρίου 1949	30 Δεκεμβρίου 1950	Διαφορὰ (+ ἢ -) τῆ 30 Δεκ. 1950
Προεξοφλήσεις καὶ ἀνοικτοὶ λησμοὶ ἐπὶ προσωπικῆ ἀσφαλ.	434.247	669.069	+ 234.822
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λησμοὶ ἐπ' ἐνεχύρωφ χρηματογράφων	4.636	4.127	- 508
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λησμοὶ ἐπ' ἐνεχύρωφ ἐμπορευμάτων	614.205	707.972	+ 93.767
	<u>1.053.087</u>	<u>1.381.168</u>	<u>+ 328.081</u>
	=====	=====	=====

Ὡς καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν πεπραγμένων τοῦ προηγούμενου ἔτους ἐσημειώθη, ἡ ἡμετέρα Τράπεζα διὰ συμβάσεως μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συμμετέσχεν εἰς τὴν διὰ λογισμὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου χορήγητιν δανείων ἀνασυγκροτήσεως ἐκ κεφαλαίων τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας.

Ἡ ἡμετέρα Τράπεζα ἔλαβε λίαν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν δανείων αὐτῶν, δεδομένου ὅτι δι' αὐτῆς ὑπεβλήθη μέγας ἀριθμὸς σχετικῶν αἰτήσεων καὶ θάσει εἰσηγήσεών τῆς ἐνεκρίθησαν καὶ ἐχορηγήθησαν δάνεια σημαντικοῦ ποσοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐγκριθέντων καὶ χορηγηθέντων τοιούτων δανείων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Τράπεζα διέθεσε τὴν ὑφισταμένην παρ' αὐτῇ ὀργάνωσιν βιομηχανικῆς πίστεως.

Τὸ ποσὸν τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐκ τῶν δανείων αὐτῶν καταβολῶν ἀνῆρχετο τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1950 εἰς \$ 4.855.206 λογιστικοῦ ἰσοτίμου δραχ. 24.276 ἑκατομμυρίων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Αἱ ἀνεκκαθάριστοι ὠφέλειαι τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀνήλθον εἰς	Δραχ.	227.970.288.964. -
Τὰ ἔξοδα καὶ οἱ εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς τόκοι ἀνήλθον εἰς	>	198.449.146.480. -
Ἐξ ὧν :		
Ἐξοδα	>	151.326.883.289. -
Τόκοι	>	47.122.263.191. -
	>	140.740.106.707. -

ἐκ μεταφορᾶς		Δρχ. 140.740.106.707.—
Τὰ ἔξοδα ἀναλύονται ὡς ἀκολούθως :		
*Ἐξ ὀδᾶ διαχειρίσεως		
*Ἐξ ὧν :		
Ἄποδοχαὶ προσωπικοῦ	Δρχ. 99.731.385.020.—	
Εἰσφορὰ εἰς Ταμεία Συντάξε- ων, Ἀλληλοβοηθείας καὶ Αὐτασφαλείας προσωπικοῦ	» 24.526.413.147.—	
*Ἐξοδα γραφείου (ὕλικόν γρα- φείου, φωτισμός, θέρμαν- σις, ταχικά, τηλεκὰ κ.λ.π.)	» 13.309.778.784.—	
*Ἀποζημιώσεις εἰς συνταξιού- χους καὶ ἀπολυθέντας ὑ- παλλήλους	» 2.025.337.456.—	Δρχ. 10.586.776.582.—
*Ἐργασιὶ καὶ ἀγαθοεργίαι	» 1.147.192.300.—	
Φόροι (καθαρῶν προσόδων, κύκλου ἐργασιῶν κλπ.)		* Ὄμοῦ » 151.326.883.289.— =====

Αἱ γινόμεναι ἀποσβέσεις ἐκ τῆς ἐν τῶν ἐπιβλήσις ἀξίας τῶν Καταστημάτων καὶ Κτημάτων καὶ τῶν εἰδῶν ἐγκαταστάσεως εὐρίσκονται ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων νόμου καθοριζόμενα ποσοστά.

Ἡ γινομένη κράτησις δι' ἀπαιτήσεις ἐπισηφαίς, θὰ ἰδύνατο ἴσως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν κρατήσεων τῶν προγενεστέρων ἐτῶν καὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν τοποθετήσεων τῆς Τραπεζῆς, νὰ εἶναι καὶ μικροτέρα. Οὐχ ἦττον λόγῳ τῆς ἐπιδεινώσεως τῆς διεθνῆς καταστάσεως ἐκρίθη σκόπιμον ἐκ λόγων προνοίας καὶ σύμφωνα μὲ τὰς συντηρητικὰς πάντοτε ἀρχὰς τῆς Τραπεζῆς νὰ ἐνισχύσωμεν τὰς κράσεις καὶ νὰ προβῶμεν καὶ εἰς τὴν πρόσθετον ταύτην κράτησιν. Ἐναντι

ἔθεν ἀνεκκαθαρίστων ὠφελειῶν τοῦ ἔτους 1950 ἐκ ἔχομεν σύνολον ἐξόδων, τόκων καὶ ἀποσβέσεων τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκ	» 215.925.166.372
ἦται διαφορὰν ἐπὶ πλέον τῶν ἐσόδων ἀπὸ τῶν ἐξόδων	» 11.445.112.592

Τὸ πλεόν τῆς ἀνωτέρω προκυπτύσεως ἐκ δραχμῶν 11.445.112.592 καθα-
ρᾶς ὠφελείας προτεινόμεν ἔπως χρησιμοποιοῦν πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς κ. κ. Με-
τόχους μερίσματος δραχμῶν 300.000 κατὰ μετοχὴν, ἕπερ ὅμοῦ μετὰ τοῦ ἐπ'
αὐτοῦ φέρου ἀναλυτικῆς καθαρᾶς προσόδου καὶ τῆς πολεμικῆς εἰσφορᾶς θέλει
ἀπαιτήσει πλεόν δραχμῶν 11.376.827.440, ἀφιεμένου εἰς νέον ποσὸν δραχμῶν
68.285.152.

Ὡς παρατηρεῖτε, κ. κ. Μέτοχοι, ἡ Τράπεζα, παρὰ τὴν αὐξήσιν τῶν γενικῶν
ἐξόδων τῆς ἐξ ἀποδοχῶν προσωπικοῦ, ἐξόδων Γραφείου καὶ φέρων ἰδυνήθη νὰ

καλύψῃ πλὴν τούτων καὶ ἔξοδα ἐκ δραχ. 9.934 ἑκατομ. ἀφορῶντα τὴν παρελθούσαν χρῆσιν 1949, ἐπὶ δὲ νὰ διανείμῃ μέρημα κατὰ 50% ἀνώτερον τοῦ διανεμηθέντος κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Κύριοι Μέτοχοι,

Ἐάν νομίζετε, ὅτι τί, κατὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν περίοδον, ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἱκανοποιητικά, εἴμεθα θέβαιοι ὅτι διερμηγνόμεν καὶ τὰ ὑμέτερα αἰσθήματα ἀπευθύνοντες ἐγκάρδιον καὶ εὐλικρινῆ, ἐπαινοῦν εἰς τὸ Προσωπικὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ συμβολὴ του εἰς τὸ τραχύ, κατὰ τοὺς δυσκόλους τούτους χρόνους, ἔργον τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, ὑπῆρξεν κεφαλαιώδους σημασίας. Εἰς οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν ὑπηρέτησαν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ἰδρύματος τούτου, πιστοὶ εἰς τὰς παραδόσεις του ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων μέχρι τῶν κατωτάτων ὑπῆρξαν, παρὰ τὰς ἐξαιρετικὰς βιοτικὰς συνθήκας, ἃς ἀντιμετωπίζου, πάντοτε εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς των.

Ἡ ΕΞΑΕΤΗΣ ΘΗΤΕΙΑ

Ἡ ἐπικρατούσα, ἐξ ἄλλου, κατάστασις εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς Τραπεζῆς, ἐπὶ τῆς πείρας, τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ ὁποίου ἔπρεπε βασικῶς νὰ στηριχθῇ ἢ ἀνασυγκρότησις τοῦ Ἰδρύματος, δὲν ἦτο εὐνοϊκωτέρα ἀπὸ τὴν ὑλικὴν θέσιν αὐτοῦ. Τὸ προσωπικὸν ἀποκαρδιωμένον ἀπὸ τὰς συνεπειὰς τοῦ πολέμου, ἐξησθενημένον ἀπὸ τὰς στερήσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, διχασμένον, ἀναλόγως τῶν ἐπιρροῶν τὰς ὁποίας ὑφίστατο, εἶχε χάσει τὴν συνοχὴν του, τὴν πεποίθησίν του ἐπὶ τὸ μέλλον καὶ τὴν προσήλωσίν του εἰς τὴν παλαιὰν πειθαρχίαν, ἣ ὁποία, περισσώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην περίστασιν, ἀπῆρτετο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἰπὲρ τὰ 60% τοῦ προσωπικοῦ εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα καὶ τὰ 40% τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ὤφειλον νὰ καλύπτουν τὰς ἀνάγκας τῆς λειτουργίας τῶν 93 ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς. Ὡς ἐκ τούτου πολλὰ, ἰδίᾳ ἀπὸ τὰ μικρὰ ἐπαρχιακὰ ὑποκαταστήματα, εἶχον παύσει λειτουργοῦντα. Ἡ θαυματολογικὴ σύνθεσις τοῦ προσωπικοῦ εἶχε μεταβληθῆ, διαρκούσης τῆς κατοχῆς, κατὰ τρόπον δημιουργοῦντα οὐσιώδη προβλήματα. Τὸ πλῆθος τῶν ἀνωτέρων βαθμύχων, μὴ δυνάμενον ν' ἀπορροφηθῆ, εἶχεν ἐξοικονομηθῆ ὑπὸ τύπον προσωρινότητος εἰς διαφόρους θέσεις ἐνὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Τραπεζῆς. Ἡ τακτοποιήσις τῶν ἐγέννητον ἀπείρους δυσαρρεσκείας, ἣ δὲ μετᾴθεσις των εἰς τὰ ὑποκαταστήματα παρουσίᾳζεν ἀπειρα προβλήματα.

Ἰπὸ τὰς ἐκτεθείσας λοιπὸν συνθήκας τὰς γενικὰς καὶ τὰς εἰδικὰς, τὰς ἀφωρώτας τὸ Ἴδρυμα, ἀνελάθομεν τὸ 1945 τὴν διοίκησιν αὐτοῦ. Μὲ τὴν αὐτὴν ἀντικειμενικότητα θὰ ἐπιχειρήσωμεν τώρα νὰ θέσωμεν ὑπὸ τὴν κρίσιν σας, πῶς ἐπολιτεύθωμεν. Καὶ συνεπεὶς πρὸς ὅ,τι ἐπιστεῦομεν, ὅτι ἡ ἀνασυγκρότησις τῆς Τραπεζῆς ἔπρεπε βασικῶς νὰ στηριχθῆ εἰς τὴν πείραν, τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν

ἀφοσίωσιν τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς, ἠναγκάσθημεν νὰ λάβωμεν μέτρα σκληρά, τὰ ὁποῖα κατέστησαν ἔτι ἀντιπαθέστερα, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἰδρύματος, ἢ αὐστηρότης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπεβλήθησαν ταῦτα. (1) τριπλοῦς σκοπὸς τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν, ἔτινε σαφῶς εἰς τὴν ἀνάγκησιν, πρῶτον, ἀπὸ μέρους τοῦ προσωπικοῦ, τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀσφαλείας, εἰς τὴν κάλυψιν, δεύτερον, τῶν δυναμένων νὰ ἀποδοθοῦν εἰς αὐτὸ εὐθυνῶν, πάντοτε διὰ τῆς ἰδίας ἡμῶν εὐθύνης, καὶ εἰς τὸ νὰ καταστή, τρίτον, ὁ κολασμὸς τῶν παραπτωμάτων ἢ ἢ ἀνταμιδοῦ τῶν παρεχομένων πρὸς τὸ Ἴδρυμα ὑπηρεσιῶν ἐσωτερικῶν θέμα τῆς Τραπεζῆς καὶ νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἀντικείμενον ἕξω αὐτῆς ἐπιρροῶν.

Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ, τὴν ὁποίαν ἠσχίσαμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν θέμα τῆς Τραπεζῆς, τὸ τόσον βασικὸν διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν αὐτῆς, εἶχεν ἀποτελέσματα ἱκανοποιητικὰ.

Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι βάσει τῆς μέχρι τῆς τελευταίας ταύτης χρονολογίας ἰσχυροῦς συμβάσεως τὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ καταθέτουν παρὰ τῆς Τραπεζῆς ἡμῶν τὰ διαθέσιμά των, τὸ ἐπιτευχθὲν ἀποτέλεσμα, ἐξεταζόμενον ἐκ πρώτης ἑψεως θὰ ἔπρεπε, ἀναμφιδόλως, νὰ κριθῇ ὡς μὴ ἱκανοποιητικόν. Βαθυτέρα ὁμως ἐξέτασις τοῦ ζητήματος πείθει, ὅτι ἡ Τράπεζα ἐνήργησεν ἐν προκειμένῳ. ἔχει ὡς κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρησις, ἀλλ' ὡς ἔθνικόν Ἴδρυμα.

Ὁ ἕτερος τομεὺς τῆς δραστηριότητος, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε τὸ Ἴδρυμα κατὰ τὴν ἐξαετιάν, ἀφορᾷ τὰς τοποθετήσεις. Αὐταὶ ἀπὸ 1.200 ἑκατ. δραχμῶν, ἤτοι 222.222 χρυσᾶς λίρας, εἰς τὰς ὁποίας ἀνῆρχοντο τὴν 31-3-1945, ἔφθασαν τὸ 1950 εἰς 1.381.168 ἑκατομ. δραχμῶν, ἤτοι 6.097.871 χρυσᾶς λίρας. Καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν δὲν ἐπηρεάσθημεν ἀπὸ τὴν ἐπιλογὴν τῶν μᾶλλον προσδοφῶρων τραπεζικῶν ἐργασιῶν, ἀλλ' ἀποβλέψαμεν, καθὼς ἡ παράδοσις τοῦ Ἰδρύματος ὑπαγορεύει, εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἐπανεῦρον εἰς τὸ Ἴδρυμα ἡμῶν, κατὰ τὴν πρώτην ἐξαετιάν, τὸν γινώριμον συμπαραστάτην τῶν καλῶν ἡμερῶν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε βασισθῇ εἰς τὸ παρελθόν ἢ ἀνάπτυξις καὶ ἢ πρόοδος των.

Ἡ πιστοδότησις ἠσχίθη εἰς τὰ χαμηλότερα συγκριτικῶς ἐν Ἑλλάδι ἐπιπεδα τοκοπρομηθειῶν. Οἱ λογιζόμενοι τόκοι καὶ αἱ προμήθειαι οὐδέποτε ὑπερέβησαν τὰ ὑπὸ ἐκάστοτε νομοθεσίας προβλεπόμενα ὄρια. Καί, ὁμως, ἐξετοξεύθησαν ἐναντίον τοῦ Ἰδρύματος κατηγορίαι, αἵτινες ἀνετράπησαν διὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἐφετείου καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου. Πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ ἀναγνωρισθῇ, ὅτι, συνεπεία τῆς μέχρι τοῦδε ἀσκηθείσης ἀλογίστου τραπεζικῆς πολιτικῆς, μολοντί οἱ νομίμως ἐισπραττόμενοι τόκοι καὶ αἱ προμήθειαι μόλις ἐπιτρέπουν τὴν διανομὴν ἐλαχίστου μερίσματος, τὸ κόστος τοῦ χρήματος εἶναι τόσον ὑπερβολικόν, ὥστε οἰαδήποτε προσπάθεια οἰκονομικῆς ἀποδόσεως τῶν επιχει-

ρήσεων καθίσταται προβληματική. Οὐδαμῶς ἐπικρατεῖ τοιαύτη ἀσυναρτησία, ὥστε τὰ ἐπιτόκια καταθέσεων εὖψως νὰ φθάνουν εἰς 10 καὶ 11 %.

Οὐδεμίαν χώρας τὸ Ἐκδοτικὸν Ἴδρυμα πιστοδοτεῖ τὰς λοιπὰς Τραπεζῆς, διὰ τὰς ἀναγνωριζομένης ἀνάγκης των μὲ 5 %, ἢ, συνυπολογιζομένων καὶ τῶν παρ' αὐτῇ ἀτόκων των καταθέσεων μὲ 7 % καὶ πούθεν ἂν ἐφαρμόζονται τοιαῦται γραμμοκρατικά: μέθοδοι καὶ δὲν ἐπισωρεύονται διαρκῶς νέα βάρη ὥστε, νὰ προκύπτῃ ἡ παρ' ἡμῖν κρατούσα ἀπίστευτος ἀναλογία μεταξὺ χορηγουμένων πιστώσεων καὶ γενικῶν ἐξόδων τῶν πιστοδοτούντων ὀργανισμῶν.

Περισσότερον ἐκφραστικῆ εἶναι ἡ σχέση τοῦ συνόλου τῶν τοποθετήσεων πρὸς τὰ γενικά ἐξόδα, αἵτινα ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰ ἐπόμενα κατ' ἔτος ποσοστὰ τῶν τοποθετήσεων.

1939	0,04
1945	0,22
1950	0,11

Ἡ προσπάθεια, τὴν ὁποῖαν κατεβάλομεν, ὅπως συμπίεσθουν τὰ ἐκ τῆς πρωτοβουλίας τῆς Διοικήσεως ἐξαρτώμενα ἐξόδα, ἐδημιούργησαν βαθυτάτας ἐναντίον μας δυσπαρεσκήϊας. Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ ἔτι μᾶλλον προβληματικὴν τὴν ἐν προκειμένῳ κατάστασιν εἶναι ὅτι, ἐνῶ τὸ ἔαρὸς τῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν εἰσφορῶν εἰς τὰ ἀσφαλίστικά καὶ τὰ ἄλλα ὑπὲρ αὐτοῦ Ταμεῖα εἶναι δυσθάστακτον, ἢ ἀμοιδή τῶν περισσοτέρων ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς δύναται νὰ θεωρηθῇ πᾶν ἄλλο ἢ ἐπαρκές, ἐφ' ὅσον πράγματι ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ Ἴδρυμα ἱκανοὺς καὶ ἀφρωσιμένους λειτουργοὺς, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους νὰ δικαιοῦται ν' ἀπαιτῇ τὴν αὐστηρὰν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων καὶ ἠθικῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας αἱ παραδόσεις του ἐπιβάλλουν.

Ἐχετε ἤδη ἐνώπιόν σας τὴν ἑλπὴ τῆς διοικήσεώς μας ἀνέλιξιν, διαρκούσης τῆς τερματιζομένης θητείας μας. Καὶ ἡμπορεῖτε νὰ συγκρίνητε τὴν κατάστασιν τὴν ὁποῖαν παρελάβομεν μὲ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν παραδίδομεν. Δύνασθε ἀκόμη νὰ ἐκτιμήσητε τὰς ἀντιξοότητας, πρὸς τὰς ὁποίας ὑπεχρεώθημεν ν' ἀντιπαλαίσωμεν, ἐν τῇ προσπάθειᾳ μας ὅπως ἀνασυγκροτήσωμεν τὸ Ἴδρυμα, ἐπαναφέρωμεν τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἀποστολῆς του καὶ ἱκανοποιήσωμεν, ἐν αὐτῇ, τὰ ἔννομα ἡμῶν συμφέροντα. Κατὰ τὰ τρία πρῶτα μεταπελευθερωτικὰ ἔτη αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς ἀπέφερον ζημίαις. Κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τὸ Ἴδρυμα ἀντιμετώπισε τὰς δαπάνας του. Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ 1949 ἀπέφερον ὠφελείας, αἵτινες ἐπέτρεψαν τὴν ἀπόσβεσιν πάσης εἰς νέον ἀφεθείσης ζημίας καὶ τὴν διανομὴν μερίσματος 200.000 κατὰ μετοχὴν. Καὶ ἤδη, κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς θητείας μας, ἀφοῦ προέβημεν εἰς ἱκανὰς ἄλλ' ἀναγκαίας ἀποσβέσεις, σὰς προτείνομεν τὴν διανομὴν μερίσματος 300.000 κατὰ μετοχὴν.